

I

(Seadusandlikud aktid)

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2016/2102,

26. oktoober 2016,

mis käsitleb avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavust

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 114 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Digiühiskonna suunas liikudes on kasutajate käsutuses üha uued teabele ja teenustele juurdepääsemise viisid. Teabelevitajad ja teenuseosutajad, nagu avaliku sektori asutused, sõltuvad üha enam internetist, et seal mitmesugust inimestele olulist teavet toota, koguda ja levitada ning hulka erinevaid inimestele esmatähtsaid teenuseid välja töötada, koondada ja osutada.
- (2) Käesoleva direktiivi kontekstis tuleks „juurdepääsetavuse“ all mõista põhimõtteid, mida tuleb järgida, ja tehnilisi võtteid, mida tuleb kasutada veebisaitide ja mobiilirakenduste disainimisel, arendamisel, haldamisel ja ajakohastamisel, et teha nende sisu kasutajatele, eelkõige puudega inimestele juurdepääsetavamaks.
- (3) Digiteenuste ja -toodete juurdepääsetavamaks tegemise kiiresti kasvav turg hõlmab paljusid majandustegevuses osalejaid, sh veebisaitide või mobiilirakenduste arendajaid, veebisaitide või mobiilirakenduste loomiseks, haldamiseks ja testimiseks kasutatavate tarkvaravahendite arendajaid, kasutajaagentide, nagu veebisirviijate ja seotud tugitehnoloogia väljatöötajaid, koolitajaid ja sertifitseerimisteenuste pakkujaid.
- (4) Nagu on rõhutatud komisjoni 19. mai 2010. aasta teatises „Euroopa digitaalne tegevuskava“, peaks avaliku sektori asutustel olema oma osa võrgupõhise sisu turgude edendamisel. Valitsused saavad stimuleerida sisuturge, tehes avaliku sektori teabe kättesaadavaks arusaadaval, tõhusatel ja mittediskrimineerivatel tingimustel. See on innovaatiliste internetipõhiste teenuste võimaliku kasvu oluline allikas.

⁽¹⁾ ELT C 271, 19.9.2013, lk 116.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 26. veebruari 2014. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 18. juuli 2016. aasta esimese lugemise seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata). Euroopa Parlamendi 26. oktoobri 2016. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

- (5) Mitmed liikmesriigid on võtnud meetmeid, lähtudes rahvusvaheliselt kasutatavatest juurdepääsetavate veebisaitide disainimise suunistest, ent sellised meetmed kajastavad sageli nimetatud suuniste eri versioone või eri vastavustasemeid, või on viinud veebisaitide juurdepääsetavusega seoses liikmesriigi tasandil sisse tehnilisi erinevusi.
- (6) Juurdepääsetavate veebisaitide, mobiilirakenduste ning seotud tarkvara ja tehnoloogia pakkujate hulgas on suur hulk väikseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEd). Nimetatud pakkujad, eelkõige VKEd ei söanda tegeleda ettevõtlusega väljaspool oma riigi turgu. Kuna juurdepääsetavust käsitlevad nõuded ja normid on liikmesriikides erinevad, pärsivad pakkujate konkurentsivõimet ja majanduskasvu lisakulud, mida neil tuleks kanda piiriüleste, veebi juurdepääsetavust parandavate toodete ja teenuste väljatöötamisel ja turustamisel.
- (7) Piiratud konkurentsi tõttu peavad veebisaitide, mobiilirakenduste ning seotud toodete ja teenuste ostjad maksma teenuste eest kõrget hinda või sõltuma ainult ühest pakkujast. Pakkujad eelistavad sageli eri ettevõttepõhiseid standardeid, mis piirab hiljem kasutajaagentide koostalitlusvõimet ja asukohast sõltumatut liiduülest juurdepääsu veebisaitide ja mobiilirakenduste sisule. Liikmesriikide õigusnormide killustatus vähendab kasu, mida võiks saada kodu- ja välismaiste kolleegidega ühiskondlikele ja tehnoloogilistele arengutele reageerimise vallas kogemusi vahetades.
- (8) Ühtlustatud raamistikus oleks veebisaitide ja mobiilirakenduste disainijatel ja arendajatel vähem tõkkeid siseturul tegutsemiseks, samas kui valitsussektori ning teiste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavusega seotud toodete ja teenuste hankijate kulud peaksid vähenema.
- (9) Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada, et avaliku sektori asutuste veebisaidid ja mobiilirakendused tehakse ühistest juurdepääsetavusnõuetest lähtuvalt juurdepääsetavamaks. Siseturu killustatuse kaotamiseks on vaja ühtlustada riigisiseseid meetmeid liidu tasandil, lähtudes kokku lepitud avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste suhtes kohaldatavatest juurdepääsetavusnõuetest. See vähendaks arendajate ebakindlust ja soodustaks koostalitlusvõimet. Tehnoloogianeutraalsete juurdepääsetavusnõuete kasutamine ei pidurda innovatsiooni, vaid võib seda isegi soodustada.
- (10) Riigisiseste meetmete ühtlustamine peaks samuti võimaldama liidu avaliku sektori asutustel ja ettevõtjatel saada majanduslikku ja ühiskondlikku kasu, kui interneti- või mobiiliteenuste osutamist laiendatakse selliselt, et hõlmatud on suurem hulk kodanikke ja kliente. See peaks suurendama veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavust parandavate toodete ja teenuste siseturu potentsiaali. Sellest tulenev turu kasv peaks võimaldama ettevõtjatel panustada liidu majanduskasvu ja töökohtade loomisse. Siseturu tugevdamine peaks muutma liitu investeerimise atraktiivsemaks. Avaliku sektori asutused saaksid kasu veebi juurdepääsetavust parandavate toodete ja teenuste odavamast pakkumisest.
- (11) Kodanikud saaksid veebisaitide ja mobiilirakenduste kaudu avaliku sektori teenustele ulatuslikuma juurdepääsu ning nad saaksid kasutada teenuseid ja teavet, mis muudab lihtsamaks nende igapäevaelu ning võimaldab kasutada kõikjal liidus oma õigusi, eelkõige õigust vabalt liikuda ja elada liidu territooriumil ning asutamisevabadust ja vabadust osutada teenuseid.
- (12) Enamik liikmesriike on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 13. detsembril 2006. aastal vastuvõetud puuetega inimeste õiguste konventsiooni (edaspidi „ÜRO konventsioon“) ratifitseerimisega ja liit selle sõlmimisega võtnud endale kohustuse võtta asjakohased meetmed puudega inimestele teistega võrdsetel alustel juurdepääsu võimaldamiseks muu hulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatele ja -süsteemidele, välja töötada ja kehtestada üldsusele avatud hoonetele ja rajatistele ning üldsusele pakutatavate teenuste juurdepääsu miinimumnõuded ja juhendid ning kontrollida nende täitmist ning samuti edendada puudega inimeste juurdepääsu uutele info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatele ja -süsteemidele, kaasa arvatud internetile, ning hoiduda mis tahes tegevusest või praktikast, mis ei ole kooskõlas selle konventsiooniga, ning tagada, et riigiasutused ja institutsioonid tegutseksid vastavalt sellele. ÜRO konventsioonis nähakse samuti ette, et tooteid, keskkondi, programme ja teenuseid tuleks disainida sellisel viisil, et kõik inimesed saaksid suurimal võimalikul määral neid kasutada, ilma vajaduseta teha kohandusi või kasutada eridisaini. Selline nn universaalsidain ei tohiks välistada abiseadmeid kindlatele puudega inimeste rühmadele, kui see on vajalik. ÜRO konventsiooni kohaselt hõlmab puuetega inimeste mõiste isikuid, kellel on pikaajaline füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline puue, mis võib koostoimel eri takistustega tõkestada nende täielikku ja tõhusat osalemist ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel.

- (13) Komisjoni 15. novembri 2010. aasta teatis „Euroopa puuetega inimeste strateegia 2010–2020: uued sammud tõketeta Euroopa suunas“ lähtub ÜRO konventsioonist ning selle eesmärk on kaotada tõkked, mis takistavad puudega inimeste osalemist ühiskonnas teistega võrdsetel alustel. Selles on ette nähtud meetmed mitmes prioriteetses tegevusvaldkonnas, sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate ja -süsteemide juurdepääsetavuse valdkonnas, ning selle eesmärk on tagada puudega inimestele juurdepääs toodetele ja teenustele, sealhulgas avalikele teenustele, ning abivahenditele.
- (14) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EL) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ ning (EL) nr 1304/2013 ⁽²⁾ sisaldavad juurdepääsetavuse, sh info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) juurdepääsetavuse sätteid. Nendes ei käsitleta aga veebisaitide ega mobiilirakenduste juurdepääsetavuse üksikasju.
- (15) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1291/2013 ⁽³⁾ loodud teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammis „Horisont 2020“ toetatakse juurdepääsetavuse probleeme käsitlevaid teadusuuringuid ja neile tehnoloogiliste lahenduste leidmist.
- (16) Oma 15. detsembri 2010. aasta teatises „Euroopa e-valitsuse tegevuskava 2011–2015: IKT-lahendused aruka, jätkusuutliku ja innovaatilise valitsemise edendamiseks“ kutsus komisjon üles võtma meetmeid kaasavate ja juurdepääsetavate e-valitsuse teenuste väljatöötamiseks. See hõlmab meetmeid, mille eesmärk on vähendada erinevusi IKT kasutamises ning edendada IKT kasutamist, et ületada tõrjutuse probleem, tagades seega, et kõik kasutajad saavad pakutavaid võimalusi maksimaalselt ära kasutada. Oma 19. aprilli 2016. aasta teatises „ELi e-valitsuse tegevuskava 2016–2020: valitsussektori digitaalse arengu kiirendamine“ kordab komisjon kaasatuse ja juurdepääsetavuse olulisust.
- (17) Euroopa digitaalses tegevuskavas teatas komisjon, et 2015. aastaks peaks olema tagatud täielik avaliku sektori veebisaitide juurdepääsetavus, kajastades seeläbi 11. juunil 2006 Riias vastu võetud ministrite deklaratsiooni.
- (18) Euroopa digitaalses tegevuskavas rõhutas komisjon vajadust kooskõlastatud meetmete järele, et kindlustada puudega inimestele täielik juurdepääs uuele elektroonilisele sisule, eesmärgiga parandada eurooplaste elukvaliteeti, näiteks lihtsama juurdepääsu kaudu avalikele teenustele ja kultuurilisele sisule. Samuti toetas komisjon puudega inimeste digitaalset juurdepääsu käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumiga koostamisele kaasaitamist.
- (19) Veebisaitide ja mobiilirakenduste sisu hõlmab tekstilist ja mittetekstilist teavet, allalaaditavaid dokumente ja vorme ning kahesuunalist suhtlust, nt elektrooniliste vormide töötlemist ning autentimist, identimist ja maksete sooritamist.
- (20) Käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõudeid ei tuleks kohaldada sisule, mis on kättesaadav üksnes mobiilseadmetes, ega mobiilseadmete kasutajaagentide suhtes, mis on arendatud kinniste kasutajarühmade jaoks või spetsiaalselt, konkreetsetes keskkondades kasutamiseks ning mis ei ole suuremale osale inimestest kättesaadavad ja mida suurem osa inimestest ei kasuta.
- (21) Käesolev direktiiv ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL ⁽⁴⁾ ja eelkõige selle artikli 42 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL ⁽⁵⁾ ja eelkõige selle artikli 60 kohaldamist, mis näevad ette, et kõigi selliste riigihangete puhul, mille eseme kavandatud kasutajateks on füüsilised isikud, olenemata sellest, kas kasutajaks on üldsus või avaliku sektori hankija töötajad, peab kõnealune tehniline kirjeldus olema koostatud nii, et selles võetakse arvesse puudega inimeste või kõigi kasutajate juurdepääsu nõuet, v.a nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1304/2013, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1081/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 470).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1291/2013, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Horisont 2020“ aastateks 2014–2020 ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1982/2006/EÜ (ELT L 347, 20.12.2013, lk 104).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

- (22) Kuna napib automatiseeritud ja kergesti rakendatavaid vahendeid teatavat tüüpi avaldatud sisu juurdepääsetavaks tegemiseks ning selleks, et direktiiv oleks kohaldatav üksnes selliste veebisaitide ja mobiilirakenduste sisule, mida avaliku sektori asutused saavad tegelikult mõjutada, nähakse käesolevas direktiivis ette, et teatavat liiki veebisaitide või mobiilirakenduste sisu jäetakse juurdepääsetavusnõuete kohaldamisalast ajutiselt või alaliselt välja. Sellised väljajätmissed tuleks käesoleva direktiivi läbivaatamise kontekstis edaspidise tehnoloogilise arengu valguses üle vaadata.
- (23) Puudega inimeste ja eakate õigus osaleda liidu sotsiaal- ja kultuurielus ja olla sellesse kaasatud on lahutamatu seotud juurdepääsetavate audiovisuaalmeedia teenuste osutamisega. Seda õigust saab ehk paremini edasi arendada liidu valdkondlike õigusaktide või muu hulgas eraõiguslikele ringhäälinguorganisatsioonidele kohalduvate, juurdepääsetavusele keskenduvate õigusaktide kontekstis, et tagada õiglase konkurentsi tingimused, ilma et see piiraks audiovisuaalmeedia teenuste rolli avalike huvide teenimisel. Seega ei tohiks käesolevat direktiivi kohaldada avalik-õiguslike ringhäälinguorganisatsioonide veebisaitidele ja mobiilirakendustele.
- (24) Ühegi käesoleva direktiivi sätte eesmärk ei ole piirata sõnavabadust ning massiteabevahendite vabadust ja mitmekesisust, mis on liidus ja liikmesriikides tagatud, eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 11 alusel.
- (25) Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse võivad jääda mõned valitsusvälised organisatsioonid, mis on mittetulunduslikel eesmärkidel loodud vabatahtlikud autonoomsed asutused ning mis osutavad teenuseid, mis ei ole üldsusele esmatahtsad, nt teenused, mida ei osutata otseselt riigi, piirkondlike või kohalike omavalitsuste antud volituste alusel, või eelkõige teenuseid, mis ei ole suunatud konkreetselt puudega inimeste vajaduste rahuldamisele. Selleks, et vältida sellistele valitsusvälistele organisatsioonidele ebaproportsionaalse koormuse panemist, ei peaks käesolevat direktiivi neile kohaldama.
- (26) Kontoritarkvara failiformaatide all tuleks mõista dokumendiformaate, mis on mõeldud peamiselt väljaspool veebi kasutamiseks ning on veebilehtedele lisatud, sh Adobe'i pdf-failid, Microsoft Office'i dokumendid või nende (avatud lähtekoodiga) vasted.
- (27) Ajas muutuvat meediumit, mida esitatakse reaajas ja mida hoitakse internetis või mis avaldatakse pärast reaajas edastamist uuesti, tuleks käsitada eelsalvestatud ajas muutuva meediumina põhjendamatu viivitusega alates selle algse esitamise või uuesti avaldamise kuupäevast, ületamata aega, mis on tingimata vajalik ajas muutuva meediumi juurdepääsetavaks tegemiseks, käsitledes eelisjärjekorras esmatahtsat teavet, mis on seotud rahvatervise, üldsuse heaolu ja turvalisusega. Nimetatud vajalik ajavahemik ei tohiks põhimõtteliselt ületada 14 päeva. Põhjendatud juhtudel, näiteks kui asjakohaseid teenuseid on võimatu õigel ajal hankida, võib seda ajavahemikku erandkorras pikendada sisu juurdepääsetavaks tegemiseks vajaliku lühima ajani.
- (28) Kuigi käesoleva direktiiviga motiveeritakse avaliku sektori asutusi muutma kogu sisu juurdepääsetavaks, ei ole see mõeldud piirama avaliku sektori asutuste veebisaitidel või mobiilirakendustes avaldatavat sisu üksnes juurdepääsetava sisuga. Kui lisatakse sisu, mis ei ole juurdepääsetav, peaksid avaliku sektori asutused lisama, niivõrd kui mõistlikkuse piires võimalik, oma veebisaitidele või mobiilirakendustesse juurdepääsetavaid alternatiive.
- (29) Navigeerimiseks (mitte ala geograafiliseks kirjeldamiseks) mõeldud kaartide puhul võib olla vaja juurdepääsetavat teavet, mis aitaks nt teenuste osutamise koha üles leida neil inimestel, kes ei saa visuaalset teavet või keerukaid navigatsioonifunktsioone hästi kasutada. Seetõttu tuleks pakkuda juurdepääsetav alternatiiv, mis on enamiku kasutajate jaoks lihtsas ja loetavas vormis avaliku sektori asutuse kohta tihtipeale juba olemas, nt postiaadress, läheduses asuvad ühistranspordipeatused või kohtade või piirkondade nimed.
- (30) Põimitud sisu (*embedded content*), nt video või pilt peaks olema käesoleva direktiiviga reguleeritud. Mõnikord luuakse aga veebisaitide ja mobiilirakendusi, millele hiljem lisandub täiendav sisu, nt e-posti programm, blogi, artikkel, millele kasutajad saavad kommentaare lisada, rakendused, mis toetavad kasutajate panustatavat sisu. Samuti võib näiteks tuua veebilehe, nagu portaal või uudisteportaal, mis koosneb erinevatelt panustajatelt saadud sisust, või veebisaidid, mis aja jooksul lisavad automaatselt sisu muudest allikatest, nt dünaamiliselt lisatavad reklaamid. Selline kolmandate isikute lisatav sisu, mida avaliku sektori asutus ei rahasta ega arenda ja mida ta ei saa mõjutada, tuleks jätta käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja. Sellist sisu ei tohiks põhimõtteliselt kasutada,

kui see takistab või vähendab sellistel veebisaitidel või mobiilirakendustes pakutava avaliku teenuse funktsionaalsust. Kui avaliku sektori asutuse veebisaitide või mobiilirakenduste sisu eesmärk on konsulteerimine või foorumiarutelu korraldamine, ei saa seda sisu käsitada kolmanda isiku lisatava sisuna ning see peab seega olema juurdepääsetav, välja arvatud kasutajate lisatav sisu, mida avaliku sektori asutus ei saa mõjutada.

- (31) Mõningaid veebisaitidele ja mobiilirakendustele kohaldatavaid juurdepääsetavusnõudeid tuleb siiski järgida kultuuripärandi kogudes olevate esemete reproduktsioonide metaandmete puhul.
- (32) Käesolev direktiiv ei peaks sätestama liikmesriikidele nõuet teha juurdepääsetavaks arhiveeritud veebisaitide või mobiilirakenduste sisu, kui seda enam ei ajakohastata ega muudeta ning kui see ei ole haldusmenetluste jaoks vajalik. Käesoleva direktiivi kohaldamisel ei tuleks veebisaidi või mobiilirakenduse üksnes tehnilist haldamist käsitada ajakohastamise või muutmisena.
- (33) Koolide, lasteadeade ja sõimede esmatähtsad internetipõhised haldusfunktsioonid tuleks teha juurdepääsetavateks. Kui nimetatud esmatähtis sisu on juurdepääsetaval kujul esitatud teise veebisaidi kaudu, ei tuleks seda sisu kõnealuse asutuse veebisaidil uuesti juurdepääsetavaks teha.
- (34) Liikmesriikidel peaks olema võimalik kohaldada käesolevat direktiivi ka teist tüüpi veebisaitidele ja mobiilirakendustele, eelkõige käesoleva direktiiviga reguleerimata intraneti ja ektraneti veebisaitidele ja mobiilirakendustele, mis on loodud piiratud arvu inimeste tarvis ning mida kasutab piiratud arv inimesi seoses töö või õppimisega, ja liikmesriikidel peaks olema võimalik kooskõlas liidu õigusega säilitada või kasutusele võtta meetmeid, mis lähevad kaugemale veebisaitidele ja mobiilirakendustele juurdepääsetavuse miinimumnõuetest. Liikmesriike tuleks samuti motiveerida laiendama käesoleva direktiivi kohaldamisala nii, et see hõlmaks eraõiguslikke isikuid, kelle hooned ja rajatised on üldsusele avatud või kes osutavad üldsusele teenuseid, sealhulgas tervise, lastehoiu, sotsiaalse kaasatuse ja sotsiaalkindlustuse valdkonnas ning samuti transpordisektoris ja elektrienergia, gaasi, soojusenergia, vee, elektroonilise side ja postiteenuste osas, pöörates erilist tähelepanu direktiivi 2014/25/EL artiklites 8–13 osutatud teenustele.
- (35) Kuigi käesolevat direktiivi ei kohaldata liidu institutsioonide veebisaitidele ja mobiilirakendustele, soovitatakse neil institutsioonidel käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõudeid järgida.
- (36) Käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõuded on kavandatud tehnoloogianeutraalsetena. Nendes kirjeldatakse, mida tuleb saavutada selleks, et kasutaja saaks veebisaiti, mobiilirakendust ja seotud sisu tajuda, kasutada, tõlgendada ja mõista. Nendes ei täpsustata, milline tehnoloogia tuleks konkreetse veebisaidi, internetiteabe või mobiilirakenduse jaoks valida. Seega ei takista need innovatsiooni.
- (37) Juurdepääsetavuse neli põhimõtet on järgmised: tajutavus – teavet ja kasutajaliidese komponente peab esitama kasutajatele viisil, mida nad suudavad tajuda; talitlusvõime – kasutajaliidese komponendid ja navigeerimine peavad olema kasutatavad; mõistetavus – teave ja kasutajaliidese toimimine peavad olema mõistetavad; ja töökindlus – sisu peab olema piisavalt töökindel selleks, et seda saaksid usaldusväärselt tõlgendada väga erinevad kasutajaagendid, sh tugitehnoloogiad. Nende juurdepääsetavust käsitlevate põhimõtete alusel töötatakse välja testitavad edukriteeriumid, nagu Euroopa standardi EN 301 549 V1.1.2 „Euroopas IKT-toodete ja -teenuste riigihangetele kohaldatavad juurdepääsetavusnõuded“ (2015-04) („Euroopa standard EN 301 549 (2015-04)“) aluseks olevad edukriteeriumid, lähtudes harmoneeritud standarditest ja ühtsest meetodikast, et testida veebisaitide ja mobiilirakenduste sisu vastavust nimetatud põhimõtetele. Kõnealune Euroopa standard võeti vastu komisjoni poolt Euroopa standardiorganisatsioonile antud volituse M/376 alusel. Kuni harmoneeritud standardite või nende osade viited avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*, tuleks nimetatud põhimõtete rakendamise miinimumvahenditena käsitada Euroopa standardi EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) asjakohaseid klausleid.
- (38) Kui käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõudeid ei kohaldata, kohaldatakse sellegipoolest vastavalt nõukogu direktiivile 2000/78/EÜ,⁽¹⁾ ÜRO konventsioonile ja muudele asjakohastele õigusaktidele „mõistlike abinõude“ nõuet ning need tuleks vajaduse korral tarvitusele võtta, eelkõige töökohtadel ja haridusasutustes.

(1) Nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16).

- (39) Avaliku sektori asutused peaksid kohaldama käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõudeid nii, et need nõuded ei tekitaks neile ebaproportsionaalset koormust. See tähendab, et põhjendatud juhtudel võib avaliku sektori asutusel olla mõistlikkuse piires võimatu konkreetset sisu täielikult juurdepääsetavaks teha. Ent asjaomane asutus peaks kõnealuse sisu tegema siiski nii juurdepääsetavaks kui võimalik ning tegema ülejäänud sisu täielikult juurdepääsetavaks. Ebaproportsionaalsest koormusest tulenevad juurdepääsetavusnõuete järgimise erandid ei tohiks minna kaugemale sellest, mis on tingimata vajalik, et seda koormust vähendada konkreetse sisu puhul konkreetsel juhul. Meetmed, millega kaasneb ebaproportsionaalne koormus, on meetmed, mis paneksid asutusele ülemäärase korraldusliku või rahalise koormuse või seaksid ohtu asutuse suutlikkuse oma ülesandeid täita või oma ülesannete täitmiseks või teenuste osutamiseks vajalikku või sellega seotud teavet avaldada, võttes arvesse tõenäolist kasu või kahju, mis see kodanikele, eelkõige puudega inimestele võib kaasa tuua. Selle hindamisel, millises ulatuses ei ole nõudeid seetõttu võimalik täita, et nendega kaasneks ebaproportsionaalne koormus, tuleks arvesse võtta üksnes õigustatud põhjuseid. Õigustatud põhjuseks ei tohiks olla see, et juurdepääsetavust ei peeta prioriteediks, et puudub aeg või puuduvad teadmised. Samuti ei tohiks olla õigustatud põhjuseid selleks, et mitte hankida või arendada tarkvarasüsteeme veebisaitide ja mobiilirakenduste sisu haldamiseks juurdepääsetaval viisil, kuna nõuetele vastavuse tagamiseks on olemas piisavad ja soovituslikud tehnilised võtted, mis tagavad, et need süsteemid vastavad käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõuetele.
- (40) Juurdepääsetavusega seotud koostalitlusvõime peaks viima maksimumini sisu ühilduvuse praeguste ja tulevaste kasutajaagentide ja tugitehnoloogiatega. Täpsemalt tuleks kasutajaagentidele koos veebisaitide ja mobiilirakenduste sisuga ühtses sisemises kodeeringus edastada nii loomulik keel, struktuurid, relatsioonid ja jaded kui ka kasutajaliidesesse põimitud mis tahes komponentide andmed. Koostalitlusvõimest saavad seega kasu kasutajad, kellel on võimalik kasutada oma kasutajaagente kõikjal juurdepääsuks veebisaitidele ja mobiilirakendustele – nad võivad samuti saada kasu suuremast valikust ja madalamatel hindadest kõikjal liidus. Koostalitlusvõimest saaksid samuti kasu veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavusega seotud toodete ja teenuste pakkujad ja ostjad.
- (41) Käesolevas direktiivis sätestatakse avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavuse nõuded. Selleks, et hõlbustada asjaomaste veebisaitide ja mobiilirakenduste vastavust nimetatud nõuetele, on neid nõudeid käsitlevate üksikasjalike spetsifikatsioonide kindlaksmääramiseks vaja sätestada vastavuse eeldus asjaomaste veebisaitide ja mobiilirakenduste puhul, mis vastavad harmoneeritud standarditele, mis on koostatud ja avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas* kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1025/2012⁽¹⁾. Kõnealuse määruse kohaselt peaks liikmesriikidel ja Euroopa Parlamendil olema võimalik esitada harmoneeritud standardite suhtes vastuväiteid, kui nad leiavad, et harmoneeritud standard ei vasta täielikult käesolevas direktiivis sätestatud nõuetele.
- (42) Euroopa standardiorganisatsioonid on vastu võtnud Euroopa standardi EN 301 549 V1.1.2 (2015-04), milles on kindlaks määratud IKT-toodete ja -teenuste, sealhulgas veebisisu funktsionaalsed juurdepääsetavuse nõuded, mida saab kasutada riigihangete puhul või muude poliitikate või õigusaktide alusena. Käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõuetele vastavuse eeldus peaks lähtuma Euroopa standardi EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) klauslitest 9, 10 ja 11. Eelkõige peaksid käesoleva direktiivi alusel vastu võetud tehnilised kirjeldused mobiilirakenduste puhul detailsemalt kajastama Euroopa standardit EN 301 549 V1.1.2 (2015-04).
- (43) Lisaks peaksid käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõuetega seoses välja töötatavad tehnilised kirjeldused ja standardid võtma arvesse mobiilseadmete nii kontseptuaalset kui ka tehnilist eripära.
- (44) Avaliku sektori asutused peaksid tegema avalduse, et nende veebisaidid ja mobiilirakendused vastavad käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõuetele. Kõnealune juurdepääsetavuse avaldus peaks asjakohasel juhul sisaldama teavet pakutatavate juurdepääsetavate alternatiivide kohta.
- (45) Mobiilirakendusi saab hankida erinevatest allikatest, sealhulgas erakätes mobiilirakenduste poodidest. Avaliku sektori asutuste selliste mobiilirakenduste puhul, mis on alla laaditud kolmandalt isikult pärit allikast, tuleks nende mobiilirakenduste juurdepääsetavust käsitlev teave esitada koos mobiilirakenduse kirjeldusega, mis

(¹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

esitatakse kasutajale enne rakenduse allalaadimist. See ei nõua peamistelt platvormipakkujatelt oma rakenduste levitamise mehhanismide muutmist, selle asemel nõutakse avaliku sektori asutuselt juurdepääsetavuse avalduse esitamist, kasutades selleks olemasolevaid või tulevase tehnoloogiaid.

- (46) Tuleks luua tagasisidemehhanism, mis võimaldab igapäev teatada asjaomasele avaliku sektori asutusele veebisaidi või mobiilirakenduse mittevastavusest käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõuetele ja taotleda väljajäetud teavet. Selline teabenõue võib puudutada sisu, mis on käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja jäetud või mis on käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõuete kohaldamisalast muul viisil välja jäetud, näiteks kontoritarkvara failid, eelsalvestatud ajas muutuvad meediumid või arhiveeritud veebisaitide sisu. Kasutades nõuete järgimise tagamise menetlusega seotud tagasisidemehhanismi, peaks avaliku sektori asutuste veebisaitide või mobiilirakenduste kasutajatel olema võimalik taotleda avaliku sektori asutustelt nõutavat teavet, sh teenuseid ja dokumente. Avaliku sektori asutus peaks õigustatud ja mõistliku taotluse alusel esitama teabe sobival ja asjakohasel viisil mõistliku aja jooksul.
- (47) Liikmesriikidel tuleks võtta vajalikke meetmeid, et suurendada veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavusega seotud teadlikkust ning edendada selle valdkonna koolitusprogramme, mis on suunatud asjaomastele sidusrühmadele ja eelkõige veebisaitide või mobiilirakenduste juurdepääsetavuse eest vastutavatele töötajatele. Juurdepääsetavusega seotud koolituse ja teadlikkuse suurendamise kampaaniate sisu ettevalmistamisel tuleks asjaomaste sidusrühmadega konsulteerida või need partnerid sellesse protsessi kaasata.
- (48) Oluline on see, et liikmesriigid tihedas koostöös komisjoniga edendaksid selliste loomevahendite kasutamist, mis võimaldavad käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõudeid paremini rakendada. Edendamine võiks toimuda passiivselt, näiteks avaldades ühilduvate loomevahendite loetelu ilma nende vahendite kasutamist nõudmata, või aktiivselt, näiteks nõudes ühilduvate loomevahendite kasutamist või nende arendamise rahastamist.
- (49) Käesoleva direktiivi nõuetekohase rakendamise tagamiseks ning eelkõige juurdepääsetavusnõuetele vastavust käsitlevate õigusnormide rakendamiseks on väga oluline, et komisjon ja liikmesriigid konsulteeriks regulaarselt asjaomaste sidusrühmadega. Asjaomased sidusrühmad käesoleva direktiivi tähenduses peaksid muu hulgas hõlmama ka organisatsioone, kes esindavad puudega inimeste ja eakate huve, sotsiaalpartnereid, veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavusega seotud tarkvara loomisesse kaasatud sektorit ning kodanikuühiskonda.
- (50) Käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõuetele vastavust tuleks korrapäraselt jälgida. Ühtlustatud järelevalvemetoodika peaks hõlmama kõigis liikmesriikides ühtsetel alustel läbi viidavat juurdepääsetavusnõuetele vastavuse, representatiivse valimi ja järelevalve korrapärasuse kontrolli. Liikmesriigid peavad korrapäraselt aru andma järelevalve tulemuste ja vähemalt ühe korra käesoleva direktiivi kohaldamisel võetud meetmete loetelu kohta.
- (51) Komisjoni poolt väljatöötatav järelevalvemetoodika peaks olema läbipaistev, ülekantav, võrreldav ja reprodutseeritav. Järelevalvemetoodika reprodutseeritavus tuleks viia maksimumini, võttes arvesse tõsiasja, et inimtegur, nt kasutajatepoolne testimine, võib seda reprodutseeritavust mõjutada. Liikmesriikide andmete võrreldavuse parandamiseks peaks väljatöötatav järelevalvemetoodika kirjeldama, mil viisil tuleb või võib eri testide tulemused esitada. Selleks, et mitte võtta ära ressursse selliste ülesannete täitmiseks, mida on vaja sisu juurdepääsetavamaks muutmiseks, peaks järelevalvemetoodikat olema lihtne kasutada.
- (52) Selleks, et mitte takistada innovatsiooni veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavuse mõõtmise viiside vallas, ning tingimusel, et see ei takista andmete võrreldavust kogu liidus, peaksid liikmesriigid saama komisjoni kehtestatava järelevalvemetoodika alusel kasutada kõrgetasemelisemat järelevalvetehnoloogiat.
- (53) Selleks, et vältida süstemaatilist kohtumenetluse kasutamist, tuleks ette näha õigus piisavale ja tõhusale menetlusele, mis tagab käesoleva direktiivi järgimise. See ei mõjuta harta artiklis 47 sätestatud õigust tõhusale õiguskaitsevahendile. Nimetatud menetluse all tuleks mõista õigust esitada kaebusi olemasolevatele riigiasutustele, kes on pädevad neid kaebusi lahendada.
- (54) Selleks, et tagada käesolevas direktiivis sätestatud juurdepääsetavusnõuetele vastavuse eelduse nõuetekohane rakendamine, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva direktiivi muutmiseks, et ajakohastada Euroopa standardit EN 301 549 V1.1.2

(2015-04) puudutavaid viiteid. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁽¹⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- (55) Selleks et tagada käesoleva direktiivi asjaomaste sätete rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisolulised. Selleks, et kehtestada juurdepääsetavusnõuetega seotud tehnilised kirjeldused, meetodika, mida liikmesriigid peaksid kasutama asjaomaste veebisaitide ja mobiilirakenduste nendele nõuetele vastavuse jälgimisel, ning kord, mille alusel liikmesriigid järelevalve tulemustest komisjonile aru annavad, tuleks kasutada kontrollimenetlust. Selliste rakendusaktide vastuvõtmiseks, millega kehtestatakse juurdepääsetavuse avalduse näidis, mis ei mõjuta käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste iseloomu ega ulatust, tuleks kasutada nõuandemenetlust. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁽²⁾.
- (56) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki – luua avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavusega seotud teenuste ühtlustatud turg – ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, sest see nõuab paljude erinevate liikmesriikide õigussüsteemides kehtivate normide ühtlustamist, küll aga saab seda paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada siseturu toimimise parandamiseks liikmesriikide õigus- ja haldusnorme, mis on seotud avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavusnõuetega, võimaldades teha need veebisaidid ja mobiilirakendused seeläbi kasutajate, eelkõige puudega inimeste jaoks juurdepääsetavamaks.
2. Käesolevas direktiivis sätestatakse normid, millega liikmesriikidelt nõutakse selle tagamist, et avaliku sektori asutuste veebisaidid (sõltumata juurdepääsuks kasutatavast seadmest) ja mobiilirakendused vastavad artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetele.
3. Käesolevat direktiivi ei kohaldata järgmistele veebisaitidele ja mobiilirakendustele:
 - a) avalik-õiguslike ringhäälinguorganisatsioonide või nende filiaalide ja avalik-õiguslikku ringhäälinguteenust osutavate muude asutuste või nende filiaalide veebisaidid ja mobiilirakendused;
 - b) valitsusväliste organisatsioonide veebisaidid ja mobiilirakendused, mis ei paku avalikkusele esmatähtsaid teenuseid või teenuseid, mis ei ole suunatud konkreetselt puudega inimeste vajaduste rahuldamisele või mis ei ole nende jaoks mõeldud.
4. Käesolevat direktiivi ei kohaldata veebisaitide ja mobiilirakenduste järgnevale sisule:
 - a) kontoritarkvara failiformaadid, mis on avaldatud enne 23. septembrit 2018, välja arvatud juhul, kui selline sisu on vajalik asjaomase avaliku sektori asutuse täidetavate ülesannetega seotud pooleliolevate haldustoimingute jaoks;
 - b) eelsalvestatud ajas muutuvad meediumid, mis on avaldatud enne 23. septembrit 2020;

⁽¹⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- c) reaalajas esitatavad ajas muutuvad meediumid;
 - d) internetipõhised kaardid ja kaardistamisteenused, tingimusel et navigeerimiseks kasutatavate kaartide puhul esitatakse esmatähtis teave juurdepääsetaval digitaalsel kujul;
 - e) kolmandate isikute pakutav sisu, mida ei rahasta ega arenda avaliku sektori asutus ja mida selline asutus ei saa mõjutada;
 - f) kultuuripärandi kogudes olevate esemete reproduktsioonid, mida ei ole võimalik täielikult juurdepääsetavaks teha, kuna
 - i) juurdepääsetavusnõuded ei ühildu kas eseme säilitamisega või reprodutseerimise autentsusega (nt kontrast), või
 - ii) puuduvad sellised automatiseeritud ja kulutõhusad lahendused, mis võimaldaksid kergesti kätte saada käsikirjade või muude kultuuripärandi kogudes olevate esemete teksti ja muuta see juurdepääsetavusnõuetega ühilduvaks sisuks;
 - g) ekstranettide ja intranettide sisu, mis kujutab endast ainult kinnisele isikute ringile ja mitte üldsusele kui sellisele kättesaadavaid veebisaitide ning mis on avaldatud enne 23. septembrit 2019, kuni selliseid veebisaitide muudetakse oluliselt;
 - h) selliste veebisaitide ja mobiilirakenduste sisu, mida võib käsitada arhiivina, st need veebisaidid sisaldavad ainult sisu, mida ei ole vaja pooleliolevate haldustoimingute jaoks ja mida ei ajakohastata ega muudeta pärast 23. septembrit 2019.
5. Liikmesriigid võivad käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja jätta koolide, lasteadeade ja sõimede veebisaidid ja mobiilirakendused, välja arvatud esmatähtsate internetipõhiste haldusfunktsioonidega seotud sisu.

Artikkel 2

Minimaalne ühtlustamine

Liikmesriigid võivad kooskõlas liidu õigusaktidega säilitada või kasutusele võtta meetmeid, mis lähevad kaugemale käesoleva direktiiviga veebisaitidele ja mobiilirakendustele kehtestatud juurdepääsetavuse miinimumnõuetest.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „avaliku sektori asutus“ – riigi-, piirkondlik või kohalik asutus, direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 4 määratletud avalik-õiguslikud isikud või ühest või mitmest kõnealusest asutusest või avalik-õiguslikust isikust koosnevad ühendused, kui need ühendused on asutatud konkreetse eesmärgiga täita üldist huvi pakkuvaid vajadusi, mis ei ole tööstuslikku või kaubanduslikku laadi;
- 2) „mobiilirakendus“ – rakendustarkvara, mis on avaliku sektori asutuste poolt või nimel disainitud ja arendatud kasutamiseks mobiilseadmetes, nagu nutitelefonid ja tahvelarvutid. See ei hõlma tarkvara, mis kontrollib kõnealuseid seadmeid (mobiilseadme operatsioonisüsteem) või riistvara;
- 3) „standard“ – määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 2 punktis 1 määratletud standard;
- 4) „Euroopa standard“ – määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 2 punkti 1 alapunktis b määratletud Euroopa standard;
- 5) „harmoneeritud standard“ – määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 2 punkti 1 alapunktis c määratletud harmoneeritud standard;
- 6) „ajas muutuv meedium“ – järgmist tüüpi meedium: ainult audio, ainult video, audio-video, audio ja/või video, mis sisaldab interaktsiooni;

- 7) „kultuuripärandi kogudes olevad esemed“ – era- või riigi omandis olevad esemed, mis pakuvad ajaloolist, kunstilist, arheoloogilist, esteetilist, teaduslikku või tehnilist huvi ning mis moodustavad osa kollektsioonidest, mida säilitavad sellised kultuuriasutused nagu raamatukogud, arhiivid ja muuseumid;
- 8) „mõõtmisandmed“ – selliste järelevalvetoimingute kvantifitseeritud tulemused, mida tehakse selleks, et kontrollida avaliku sektori asutuste veebisaitide ja nende mobiilirakenduste vastavust artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetele. Need hõlmavad nii kvantitatiivset teavet kontrollitud veebisaitide ja mobiilirakenduste valimi kohta (veebisaitide ja rakenduste arv potentsiaalselt koos nende külastajate või kasutajate arvuga jne) kui ka kvantitatiivset teavet juurdepääsetavuse taseme kohta.

Artikkel 4

Veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavuse nõuded

Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori asutused võtavad vajalikud meetmed, et teha oma veebisaidid ja mobiilirakendused juurdepääsetavamaks, muutes need tajutavaks, talitlusvõimeliseks, mõistetavaks ja töökindlaks.

Artikkel 5

Ebaproportsionaalne koormus

1. Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori asutused kohaldavad artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõudeid sellisel määral, et kõnealuste nõuete kohaldamine ei tekita avaliku sektori asutustele ebaproportsionaalset koormust.
2. Selleks, et hinnata, mil määral tekitab artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuete järgimine ebaproportsionaalset koormust, tagavad liikmesriigid, et asjaomased avaliku sektori asutused võtavad arvesse konkreetseid asjaolusid, mis hõlmavad järgmist:
 - a) avaliku sektori asutuse suurus, ressursid ja tüüp ning
 - b) avaliku sektori asutuse hinnangulised kulud ja tulud võrrelduna eeldatava kasuga puudega inimeste jaoks, võttes arvesse konkreetse veebisaidi või mobiilirakenduse kasutamise sagedust ja kestust.
3. Ilma et see mõjutaks käesoleva artikli lõiget 1, annab avaliku sektori asutus esialgse hinnangu selle kohta, mil määral tekitab artiklis 4 osutatud juurdepääsetavusnõuete täitmine ebaproportsionaalset koormust.
4. Kui avaliku sektori asutus on konkreetse veebisaidi või mobiilirakenduse puhul kasutanud käesoleva artikli lõikes 1 osutatud erandit pärast käesoleva artikli lõikes 2 osutatud hindamise läbiviimist, selgitab ta artiklis 7 osutatud juurdepääsetavuse avalduses, milliseid juurdepääsetavusnõuete osi ei olnud võimalik järgida, ja pakub võimaluse korral juurdepääsetavaid alternatiive.

Artikkel 6

Juurdepääsetavusnõuetele vastavuse eeldus

1. Eeldatakse, et veebisaitide ja mobiilirakenduste sisu, mis vastab sellistele harmoneeritud standarditele või nende osadele, millele osutavad viited on komisjon kooskõlas määrusega (EL) nr 1025/2012 Euroopa Liidu Teatajas avaldanud, on vastavuses artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetega, mis on reguleeritud kõnealuste standardite või nende osadega.
2. Kui viiteid käesoleva artikli lõikes 1 osutatud harmoneeritud standarditele ei ole avaldatud, siis eeldatakse, et tehnilistele kirjeldustele või nende osadele vastav mobiilirakenduste sisu on vastavuses artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetega, mis on reguleeritud kõnealuste tehniliste kirjelduste või nende osadega.

Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud tehnilised kirjeldused. Need tehnilised kirjeldused vastavad artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetele ja nendega tagatakse juurdepääsetavuse tase, mis on vähemalt võrdne Euroopa standardiga EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) tagatud tasemega.

Käesoleva lõike teises lõigus osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 11 lõikes 3 osutatud kontrollimeetlusega. Kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud harmoneeritud standarditele osutavaid viiteid ei ole avaldatud, siis võetakse esimene selline rakendusakt vastu hiljemalt 23. detsembriks 2018.

3. Kui viiteid käesoleva artikli lõikes 1 osutatud harmoneeritud standarditele ei ole avaldatud, siis eeldatakse, et Euroopa standardi EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) asjakohastele nõuetele või nende osadele vastav veebisaidi sisu on vastavuses artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetega, mis on reguleeritud asjaomaste nõuete või nende osadega.

Kui viiteid käesoleva artikli lõikes 1 osutatud harmoneeritud standarditele ei ole avaldatud ja kui puuduvad käesoleva artikli lõikes 2 osutatud tehnilised kirjeldused, siis eeldatakse, et Euroopa standardi EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) asjakohastele nõuetele või nende osadele vastav mobiilirakenduse sisu on vastavuses artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetega, mis on reguleeritud asjaomaste nõuete või nende osadega.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 10 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta käesoleva artikli lõiget 3, ajakohastades viite Euroopa standardile EN 301 549 V1.1.2 (2015-04), et viidata selle standardi uuemale versioonile või seda asendavale Euroopa standardile, kui see versioon või standard vastab artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetele ja sellega tagatakse juurdepääsetavuse tase, mis on vähemalt võrdne Euroopa standardiga EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) tagatud tasemega.

Artikkel 7

Lisameetmed

1. Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori asutused teevad üksikasjaliku, ammendava ja selge juurdepääsetavuse avalduse oma veebisaitide ja mobiilirakenduste käesolevale direktiivile vastavuse kohta ja ajakohastavad seda korrapäraselt.

Veebisaitide puhul tehakse juurdepääsetavuse avaldus juurdepääsetavas formaadis, kasutades lõikes 2 osutatud avalduse näidist, ja avaldatakse asjaomasel veebisaidil.

Mobiilirakenduste puhul tehakse juurdepääsetavuse avaldus juurdepääsetavas formaadis, kasutades lõikes 2 osutatud juurdepääsetavuse avalduse näidist, ja avaldatakse mobiilirakenduse välja töötanud avaliku sektori asutuse veebisaidil või koos muu teabega, mis on kättesaadav rakenduse allalaadimisel.

Avaldus sisaldab järgmist:

- sisu selliste osade kirjeldus, mis ei ole juurdepääsetavad, ning juurdepääsetavuse puudumise põhjused ja võimaluse korral pakutavad juurdepääsetavad alternatiivid;
- tagasisidemehhanismi kirjeldus ja sellele osutav link, mis võimaldab igatüüpi teatada asjaomasele avaliku sektori asutusele tema veebisaidi või mobiilirakenduse mittevastavusest artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetele ja taotleda artikli 1 lõike 4 ja artikli 5 kohaselt välja jäetud teavet, ning
- link artiklis 9 sätestatud nõuete järgimise tagamise menetlusele, mida võib kasutada juhul, kui teatele või taotlusele ei saada rahuldavat vastust.

Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori asutused annavad teatele või taotlusele mõistliku aja jooksul piisava vastuse.

2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse juurdepääsetavuse avalduse näidis. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 11 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega. Komisjon võtab esimese rakendusakti vastu hiljemalt 23. detsembriks 2018.

3. Liikmesriigid võtavad meetmeid, et aidata kaasa artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuete rakendamisele teist tüüpi veebisaitidele või mobiilirakendustele, kui on osutatud artikli 1 lõikes 2, ja eelkõige sellistele veebisaitidele või mobiilirakendustele, mis on reguleeritud olemasolevate juurdepääsetavust käsitlevate riigisiseste õigusaktidega.
4. Liikmesriigid edendavad ja hõlbustavad veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavusega seotud koolitusprogramme, mis on suunatud asjaomastele sidusrühmadele ja avaliku sektori asutuste töötajatele, et luua, hallata ja ajakohastada veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavat sisu.
5. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et suurendada teadlikkust artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetest, kasut, mida veebisaitide ja mobiilirakenduste kasutajad ja omanikud neist nõuetest saavad, ja võimalusest anda käesoleva direktiivi nõuetele mittevastavuse korral tagasisidet, nagu on sätestatud käesolevas artiklis.
6. Artiklis 8 osutatud järelevalve ja aruandlusega seoses aitab komisjon kaasa liidu tasandil toimuvale liikmesriikide ning liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmade vahelisele koostööle, et vahetada omavahel parimaid tavasid ja vaadata läbi artikli 8 lõikes 2 osutatud järelevalvemetoodika, jälgida turu ja tehnoloogia arengut ning veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavuses tehtavaid edusamme.

Artikkel 8

Järelevalve ja aruandlus

1. Liikmesriigid jälgivad korrapäraselt avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste vastavust artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetele, võttes aluseks käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud järelevalvemetoodika.
2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse järelevalvemetoodika, et jälgida, mil määral veebisaidid ja mobiilirakendused vastavad artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetele. Metoodika peab olema läbipaistev, ülekantav, võrreldav, reprodutseeritav ja hõlpsalt kasutatav. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 11 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega. Komisjon võtab esimese rakendusakti vastu hiljemalt 23. detsembriks 2018.
3. Lõikes 2 osutatud järelevalvemetoodika puhul võib võtta arvesse eksperdianalüüsi ja see hõlmab järgmist:
 - a) jälgitavate veebisaitide ja mobiilirakenduste järelevalve korrapärasus ja valim;
 - b) veebisaidi tasandil veebilehtede valim ja nende lehtede sisu;
 - c) mobiilirakenduse tasandil testitav sisu, võttes arvesse rakenduse algse avaldamise hetke ja hilisemate funktsionaalsuse uuendamiste hetki;
 - d) selle kirjeldus, kuidas tuleb piisavalt tõendada artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetele vastavust või mittevastavust, osutades võimaluse korral otse asjakohastele kirjeldustele harmoneeritud standardis või selle puudumise korral artikli 6 lõikes 2 osutatud tehnilistes kirjeldustes või artikli 6 lõikes 3 osutatud Euroopa standardis;
 - e) puudujääkide avastamise korral andmete ja teabe esitamise mehhanism artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetele vastavuse kohta formaadis, mida avaliku sektori asutused saavad kasutada puudujääkide kõrvaldamiseks, ning
 - f) asjakohane kord, sealhulgas vajaduse korral näited ja suunised automaatsete, käsitsi tehtavate ja kasutatavustestide kohta koos valimi koostamise tingimustega viisil, mis on kooskõlas järelevalve ja aruandluse korrapärasusega.
4. Liikmesriigid annavad hiljemalt 23. detsembriks 2021 ja seejärel iga kolme aasta tagant komisjonile aru järelevalve tulemustest, sealhulgas mõõtmisandmetest. See aruanne koostatakse käesoleva artikli lõikes 6 osutatud aruandluskorra alusel. Aruanne sisaldab ka teavet artiklis 9 sätestatud nõuete järgimise tagamise menetluse kasutamise kohta.

5. Artikli 7 kohaselt võetud meetmetega seoses hõlmab esimene aruanne ka järgmist:
- a) selliste mehhanismide kirjeldus, mille liikmesriigid on loonud asjaomaste sidusrühmadega konsulteerimiseks veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavuse osas;
 - b) veebisaitide ja mobiilirakendustega seotud juurdepääsetavuspoliitika muudatuste avalikustamise kord;
 - c) artiklis 4 sätestatud juurdepääsetavusnõuetele vastavust käsitlevate õigusnormide rakendamise käigus saadud kogemused ja tehtud järeldused, ning
 - d) koolitust ja teadlikkuse suurendamist käsitlevate meetmetega seonduv teave.

Kui esimeses lõigus osutatud osi on oluliselt muudetud, lisavad liikmesriigid oma järgmistesse aruannetesse teabe muudatuste kohta.

6. Kõigi aruannete sisu, mis ei pea sisaldama kontrollitud veebisaitide, mobiilirakenduste või avaliku sektori asutuste loetelu, avaldatakse juurdepääsetavas formaadis. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse komisjonile esitatavaid liikmesriikide aruandeid käsitlev kord. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 11 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega. Komisjon võtab esimese rakendusakti vastu hiljemalt 23. detsembriks 2018.

7. Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt 23. septembriks 2018 asutusest, kes täidab järelevalve- ja aruandlusülesandeid.

Artikkel 9

Nõuete järgimise tagamise menetlus

1. Liikmesriigid tagavad, et on olemas piisav ja tõhus nõuete järgimise tagamise menetlus, mis tagab käesoleva direktiivi järgimise artiklites 4 ja 5 ning artikli 7 lõikes 1 sätestatud nõuete osas. Eelkõige tagavad liikmesriigid, et kehtestatud on nõuete järgimise tagamise menetlus, nagu võimalus pöörduda ombudsmani poole, et tagada artikli 7 lõike 1 punktis b ette nähtud teadete ja taotluste tõhus menetlemine ja vaadata läbi artiklis 5 osutatud hinnang.

2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt 23. septembriks 2018 asutusest, kes vastutab käesoleva direktiivi täitmise tagamise eest.

Artikkel 10

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 6 lõikes 4 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates 23. juunist 2017.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 6 lõikes 4 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 6 lõike 4 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 11

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 12

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 23. septembriks 2018. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametliku avaldamise korral nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastuvõetud põhiliste riigisiseste õigusnormide teksti.
3. Liikmesriigid kohaldavad kõnealuseid meetmeid
 - a) avaliku sektori asutuste veebisaitidele, mis ei ole avaldatud enne 23. septembrit 2018, alates 23. septembrist 2019;
 - b) avaliku sektori asutuste veebisaitidele, mis ei kuulu punkti a alla, alates 23. septembrist 2020;
 - c) avaliku sektori asutuste mobiilirakendustele alates 23. juunist 2021.

Artikkel 13

Läbivaatamine

Komisjon vaatab käesoleva direktiivi kohaldamise läbi hiljemalt 23. juuniks 2022. Läbivaatamise juures võetakse arvesse liikmesriikide aruandeid artiklis 8 sätestatud järelevalve tulemuste ja artiklis 9 sätestatud nõuete järgimise tagamise menetluse kasutamise kohta. Aruanne hõlmab ka sellise tehnoloogia vallas toimuva arengu jälgimist, mis võib muuta juurdepääsetavuse lihtsamaks teatavat tüüpi, käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja jäetud sisu puhul. Läbivaatamise tulemused avalikustatakse juurdepääsetavas formaadis.

Artikkel 14

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

*Artikkel 15***Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 26. oktoober 2016

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
I. LESAY
